

Upravništvo: Ljubljana, Puceljova ulica 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24

Upravništvo: Ljubljana, Puceljova ulica 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24

Podružnica: Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Iskrajno: Ljubljanska cesta 42
Iskrajno: Ljubljanska cesta 42
Iskrajno: Ljubljanska cesta 42

Računa: za Ljubljansko pokrajino pri pokraj-
niškem sodišču št. 17.749, za ostale kraje
Italije: Servizio Conti. Cor. Post. No 11-1118

Iskaja van dan rasen ponedeljka
Mesečna naročnina 25 lit.

Uredništvo:

Ljubljana - Puceljova ulica št. 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24

Rokopisi se ne vračajo

Weiterhin harte Kämpfe in Frankreich

Der Feind nördlich Paris zum Stehen gebracht - Neuer feindlicher Grossangriff an der Adria-Küste - Verstärkt feindlicher Druck in Richtung Ploesti - U-Boote versenken 36.000 BRT

Aus dem Führerhauptquartier, 31. August. DNB. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Nördlich Paris wurde der Feind, der unseren Absatzbewegungen scharf nachdrängt, zum Stehen gebracht. Gegen feindliche Angriffskolonnen, die aus dem Raum Beauvais nach Norden stossen, sind Gegenangriffe angesetzt.

Im Raum Laon-Reims stehen unsere Truppen in schwerem Kampf mit feindlichen Panzerkräften, die nach Nordosten und Norden weiteren Geländegewinn erzielen konnten.

Im Rheintal verstärkte sich der feindliche Druck besonders gegen Valence. Alle feindlichen Angriffe wurden dort in harten Kämpfen zerschlagen.

Das Vergeltungsfeuer auf London wurde bei Tag und Nacht fortgesetzt.

In Italien trat der Feind an der adriatischen Küste erneut auf breiter Front zum Grossangriff an. Unter starkem Einsatz von Schlachtfliegern, Artillerie und Panzern und mit Unterstützung durch Seestreitkräfte konnte er bei Urbino und bei Pesaro örtliche Einbrüche erzielen. Durch unsere Gegenangriffe wurden die eingebrungenen feindlichen Angriffstruppen zerschlagen.

Težišče bojev vzhodno od Pariza

Nadaljnji sovražnikov pritisk ob spodnji Seini - Pomembne kanadske izgube

Berlin, 30. avg. Težišče britansko-ameriških napadov na zapadnem bojišču je bilo v tork z nadalje na področju vzhodno od Pariza, kljub temu pa je sovražnik pritiskal tudi ob spodnji Seini. Med Rouenom in Parizom je silil sovražnik s svojih predmostov pri Vernou in Mantesu proti severu. V izpremenljivih bojih, v katerih sta imeli obe strani precejšnje izgube, so se mu posrečili vdori, ki so jih nemške čete izravale s tvorbo enotne odporne črte med Les Andelismom in Pontoisu. Sprito trajnega težkega pritiska ameriške 3. armade, ki je napadala tudi ob cesti Pariz-Senlis in ki je s svojimi nadaljnjimi napadi dosegla Chemin des Dames, se je premaknila bojnica črta dalje proti severu. Sedaj označujejo kraji Pontoise, Senlis, Crepy Villers-Cotteret, Soissons in Chemin des Dames njen potek. Sovražnikovi napadi, ki jih je podpiral z najtežjimi bombardiranj, so se nadaljevali tudi v loku Marne med Epernayem in Vitry le Francoisom. S stalnim dovažanjem svežih sil so predirli Američani tamkaj žilavo branjene zaporne črte. Čeprav s težkimi izgubami, so si pri Epernay in Vitry le Francois izsilili prehod preko Marne, njihovi napadi na Chalons pa so se zaenkrat krvavo zrušili. V teku dneva se je obrnil sovražnik z delom sil, ki so severno od Vitry le Francois prišle preko Marne proti Chalonsu, ter je napadel mesto od vzhoda in jugovzhoda. Čeprav so dali francoski teroristi v mestu samem nemški posadki mnogo dela, tudi novi napadi niso imeli uspeha. V Bretagni

schlagen. Südwestlich Pesaro halten in zwei Einbruchsstellen erhaltene Kämpfe an.

In Rumänien verstärkte sich der feindliche Druck in Richtung auf Ploesti. An den Südgrenzen Siebenbürgens wurden erneute heftige Angriffe der Bolschewisten zerschlagen.

An der übrigen Ostfront kam es gestern nur nördöstlich Warschau zu grösseren Kampfhandlungen, wo der von den Sowjets erstrebte Durchbruch auf die Stadt nach Abschuss von 24 Panzern abermals vereitelt wurde.

Nordamerikanische Bomber führten unter Ausnutzung des für die Abwehr ungünstigen Wetters Terrorangriffe gegen Bremen und Kiel. Weitere Angriffe feindlicher Bomber richteten sich gegen einige Orte in Ungarn.

In der vergangenen Nacht warfen einzelne britische Flugzeuge Bomben im Rhein-Main-Gebiet.

Im Kanal und im Indischen Ozean versenkten Unterseeboote in harten Kämpfen sechs feindliche Schiffe mit zusammen 36.000 BRT, einen Zerstörer sowie einen Bewacher und schossen ein feindliches Flugzeug ab.

so imeli Američani med svojimi brezuspešnimi napadi v dveh zadnjih dneh tako občutne izgube, da je njihov naval znatno poustil. V odseku pri Lorientu so se ob nemških zaščitnicah izjavljali krajevni sunki, severno od St. Nazaira pa se je pri Le Plessu izjavil napad francoskih teroristov.

V južni Franciji pritiska nasprotnik še nadalje za nemškimi pokreti v dolini Rhone. Južno od južnovzhodno od Valence je prišlo ponovno do hudih bojev.

Ojačeno obstreljevanje z »V 1«

Zeneva, 30. avg. Londonski listi poročajo o ojačenem obstreljevanju z »V 1«. V zvezi s tem javlja »Daily Mail« o ponovnem navalu na londonske kolodvoze. Predvsem se zbirajo velike ljudske množice na Waterloojski in Paddingtonski postaji. Beg iz Londona je zavzel resen obseg. Policija na konjih mora skrbeti za vzdrževanje reda. Mesta na zapadni in južni obali so tako prenapolnjena beguncev, da morajo čisto cele dneve in noči oblegati hotela in pensione, da bi dobili kako možnost za spanje. Letalski dopisnik »Daily Telegraph« pravi, da vojaške operacije v Franciji s svojim potekom nikakor niso zaključile »realnosti« V 1.

Zeneva, 31. avg. V noči na četrtek se je nadaljevalo obstreljevanje južne Anglije in londonskega velepodročja z izstrelki »V 1«, javlja londonska poročevalska služba. Posameznosti še niso znane.

O položaju na bojiščih

Berlin, 30. avg. K položaju na bojiščih piše vojaški sodelavec DNB-ja dr. Max Krull:

V severni Franciji so se bojišča od pričetka invazije obrnila za 180 stopenj. Potem, ko so se nemške čete odmaknile na severni breg reke Seine, je desno nemško krilo z bojno črto proti jugu. Kot vmesni člen je nato področje Pariza, kjer so podlegla poslednja nemška oporišča v mestu sovražnikovi nadmoči, medtem ko pritiskajo dalje vzhodno in ob srednji Marne sovražnikovi oddelki v smeri proti severu, s čimer ogrožajo nemške postojanke ob Aisni. Na tem področju so se razvili že silni boji predstraž. Ti daljnosežni sovražnikovi premiki so že tretji po številu na tem bojišču. Sovražnik jih izvaja izključno z motoriziranimi silami in ni razvidno, zakaj bi bili zaradi močne bojne sile nemških bojnih oddelkov uspešnejši kakor prva dva. Sovražnik meni, da se nahajajo na področjih za to nemško črto oporišča za odstrel »V 1«, kar tudi razjasnjuje žilavost in naglono, s katero nastopa sovražnik.

Nemški oddelki na južno-francoskem bojišču niso kakšna bliskovita vojska ali sovražnikov zmagovalni pohod, ker potekajo popolnoma po načrtu. Ker se luka Marseille še nadalje drži, močno ovira prodirajoče sovražnikove oddelke, v katerih igrajo oboroženi francoski teroristi podrejeno vlogo. V opustitvenem načrtu je obsežen ves francoski južnopariski prostor, v katerem so se izvršili premiki že pred daljšim časom in se vršijo še nadalje po načrtu. Na tem področju bodo branje ne le luke.

Položaj nemških oddelkov na rumunskem bojišču je še nadalje resen in je zaradi nejasnosti političnega položaja še nepregleden. Ob spodnjem Prutu se borijo obkoljene divizije z namenom, da bi prodrla proti zapadu. O izidu teh bojev se še ne da ničesar dokončnega povedati. Na južnem karpatskem bojišču, na področju severozapadno od Foksantja, so nemške in madžarske čete še nadalje v obrambi proti sovražniku, ki prodira proti Madžarski. Ker so se boljševiki zaradi krvavih in težkih napadov močno izčrpali, na ostalih težiščih vzhodnega bojišča niso podvzeli novih napadov ali pa vsaj v zelo omejenem obsegu, vendar je po tem premoru računati s ponovno ofenzivo. Na vsak način je imela dovedba svežih nemških rezerv razbremenjevalen učinek.

Berlin, 31. avg. O položaju na bojiščih piše vojaški sodelavec DNB-ja dr. Max Krull: Zavezniskim naporom, da bi z najmočnejšo uporabo brzega ofenzivnega orožja posebno oklopniških oddelkov, vzdržali dosedajni razvoj, nasprotuje v naraščajoči meri močnejša koncentracija nemških sil. Odmikalni pokreti

da se bo tudi armadi generalnega polkovnika Blaskowitza poročilo nemoteno združiti s ostalimi oddelki na starem zgodovinskem francoskem vojnem ozemlju.

Tudi boji na vzhodu so v znamenju naraščajoče nemške obrambe, ki je prestregla boljševiški val, ki je po prodoru sredi junija in julija prodrl do nemških mej. V naraščajoči meri je nemška vojska sedaj kot vsem še tako skrbno pripravljenim sovjetskim odvisnim od nepreglednega političnega položaja. Sovjetske sile, ki so prodrele do Madžarske, so bile prestežene ali vržene nazaj, toda na južnem podaljšku Karpatoev se vrši odmak večjega obsega, ki bo šele takrat prenehal, ko bodo nemške čete dosegle črto, na kateri bodo imele boljše zemeljske pogoje za uspešno obrambo.

Program

nove madžarske vlade

Budimpešta, 30. avg. Novi min. predsednik, generalni polkovnik Lakatos je na prvi seji ministrskega sveta takole označil program nove vlade.

Nadaljevanje vojne v svrhu zaščite madžarskih mej, ohranitev notranjega miru in reda v vseh okoliščinah ter ohranitev in po možnosti ojačanje sedanje proizvodnje.

Budimpešta, 30. avg. Nova vlada je imela v tork zvečer svojo prvo sejo. Min. predsednik, generalni polkovnik Lakatos je izjavil, da je zato prevzel težko nalogo, ker ga navdaja neomajna zvestoba do državnega upravitelja in globoka zaskrbljenost za usodo domovine. Trinajst mesecev, ki jih je preživel na bojišču, ga je preprečilo, da napori sil v tem usodnem času niso dovolj harmonični in da je tudi duševna povezanost med boljševim in domovino nezadostna. Te razmere je treba radikalno izlečiti in mora prenehati vse, kar bi kakor koli dajalo vzrok za vsemrejnje.

Min. predsednik je predlagal najtežje kazni za osebe, ki bi kakor koli poizkušale kršiti red in disciplino.

Na izjavo min. predsednika je odgovoril prosvetni minister Rakovszky, ki je poudaril, da je vsa vlada prevzela težko nalogo v polnem zaupanju in s sveto odločitvijo, da mora v tem boju za nedotakljivost in neodvisnost naroda vsakdo vztrajati, kamor ga je postavilo zaupanje državnega voditelja.

Seja bolgarske vlade

Sofija, 30. avg. Včeraj dopoldne se je pod predsedstvom ministrskega predsednika sesel ministrski svet na večurno sejo.

Ponesrečen atentat na De Gaulle

Lizbona, 30. avg. Reuter javlja iz Pariza, da sta bila pri vstopanju angloameriških čet v francosko prestolnico izvršena dva atentata na De Gaulle, ki pa je ostal nepoškodovan.

Dodatno smo zvedeli, da je bil izvršen prvi atentat, ko se je peljal De Gaulle preko Place de la Concorde. Nekdo je iz množice naenkrat oddal več strel. Nekoliko kasneje je bil poizkus drugo atentat v katedrali Notre Dame, kje so streljali nanj z gornjih balkonov. V obeh primerih so kroglo zgrešile cilji.

V zvezi s temi poizkusi atentata je prišlo istočasno tudi v ostalih delih Pariza do streljanj, o katerih še manjkajo podrobnosti.

De Gaulle aretacije

Madrid, 30. avg. Med številnim francoskim osebnostmi, ki jih je dal De Gaulle aretirati zaradi njihovega političnega obnašanja, so po vesti EFE-ja: nagajenec z Nobelovo nagrado dr. Alexis Carrel, bivši prosvetni minister Carcopino, eden izmed najbolj znanih raziskovalcev rimske zgodovine, bivši policijski prefekt Bussiere, bivši pariški župan Pierre Taittinger, šef državne loterije Herriera, vodilno osebo agencije Havas-OFI, glavni urednik »Matina« Stephan Lauzanne, bivši župan Bordeauxa Marquet in več sto ostalih vodilnih mož javnega življenja.

Le Stalin je čestital De Gaulle

Helinski, 30. avg. Moskovski radio javlja, da je Stalin poslal De Gaulle ob priliki preselitve v Pariz pozdravno brzojavko, v kateri mu v imenu Sovjetske zveze in v svojem posilja prijateljske pozdrave. Slitnih brzojavk nista doslej poslala niti Churchill, niti Roosevelt.

Z italijanskega bojišča

V jadranskem obalnem odseku trdi krajevni boji

Berlin, 31. avg. Med boji v jadranskem obalnem odseku so imeli poljski plačaniški oddelki tako velike izgube, da so jih morali nadomestiti z britanskimi in kanadskimi polki, toda tudi tem elitnim četam, ki so pričele napad 26. avgusta, se je razen krajevnih pridobitev ozemlja ponesrečil probojni poizkus v smeri proti ravnini reke Pad. Nemški grenadirji so ob tropski vročini vzdržali sovražnikov naval, čeprav so bili čestokrat odrezani od zaledja, ker so bile zaradi prejšnjih bombardiranj prekinjene zveze z zaledjem. V bojih moža proti moči in mož proti oklopnikom so prizadeli sovražniki težke izgube in uničili z bojnimi sredstvi iz bližine številne oklopniške. S protinapadi so izrgali sovražniku pridobitno ozemlje in so z uničenjem naprej potisnjenih sovražnikovih napadalnih skupin zajeli vse vdore. V njihovem obrambnem boju so jih močno podpirali topništvo in minometi, ki so želi krvavo žetev v vrstah napadalcev. Že tretjega dne sovražnikovega napada je bilo vidno, da se je ponesrečil nameravani sovražnikov prodor. Pod vtisom zelo težkih izgub so Britanci in Kanadčani nato dopoldne 29. avgusta mirovali. Šele potem, ko je sovražnik ojačil z novimi silami svoje oddelke, je popoldne zopet z vso silovitostjo nadaljeval napade. Z naprejočimi klini je dosegel nasprotnik zapadni rob Pesara, kjer so bili še v večerini urah v teku silni boj. Ostali sovražnikovi sunki na tem področju se niso mogli

razviti, ker je nemško topništvo razpršilo sovražnikove napadalne skupine že na njihovih izhodiščnih postojankah. Tuili na področju Florencie in vzhodno od mesta v okolici Montedere je nemško topništvo z razbitjem sovražnikovih izhodiščnih postojank preprečilo večje napade. Sovražnik je lahko izvršil krajevne sunkle le severno od Pontasieve in vzhodno od doline Sieve. Sovražnik, ki je vrl tu na nekem mestu, je bil v menjačjih se bojih zajezjen in ni mogel izrabiti svoje prednosti, ki jo je pridobil le z velikimi izgubami.

Ravena žrtve letalskega napada

Milan, 30. avg. Ravena je bila novi cilj težkih angloameriških terorističnih napadov. Številne rušine in zažigalne bombe so padle na stanovarske predele in povzročile veliko škodo. Težko je bila poškodovana ravenška stolnica, znana baročna stavba, poleg nje pa še neka druga cerkev, bolnišnica, tržnica in ostale javne stavbe. Vrh tega so napadi angloameriški letalski gangsterji v zadnjih dneh številne vasi v pokrajini Verelli in Cuneo. Obsrejaljevali so tudi kmete na polju.

Letalski napad na Turin

Milan, 30. avg. Angloameriški bombniki so v noči na ponedeljek teroristično napadli mesto Turin, kjer je nastala škoda predvsem v stanovarskih okrajih.

Še nadalje hudi boji v Franciji

Sovražnik ustavljen severno od Pariza - Nov sovražnikov velenapad ob jadranski obali - Ojačen sovražnikov pritisk v smeri Ploestija - Podmornice potopile 36.000 ton ladjevja

Führerjev glavni stan, 31. avg. DNB. Vrhovno poveljništvo oboroženih sil objavlja:

Severno od Pariza smo ustavili sovražnika, ki močno pritiska za našimi odmakalnimi pokreti. Proti sovražnikovim napadalnim kolonom ki udarjajo s področja pri Beauvaisu proti severu, smo pričeli protinapade.

Na področju Laon-Reims se naše čete hudo bore s sovražnikovimi oklopniškimi silami, ki se jim je posrečilo napredovati dalje proti severovzhodu in severu.

V dolini Rhone se je ojačil sovražnikov pritisk zlasti proti Valenci. V hudih bojih smo razbili tamkaj vse sovražnikove napade.

Povračilni ogenj na London se je nadaljeval podnevi in ponoči.

V Italiji je pričel sovražnik ob jadranski obali znova velenapad na široki črti. Z močno uporabo bojnih letal, topništva in oklopnikov ter s podporo vojne mornarice so mu uspeli krajevni vdori pri Urbino in Pesaru. S protinapadi smo razbili vdore sovražnikov napadalne čete. Južnoparis-

no od Pesara se v dveh vdorih nadaljujejo ogorjeni boji.

V Rumuniji se je ojačil sovražnikov pritisk v smeri Ploestija. Na južnovzhodni meji Sedmogradske smo znova razbili silovite boljševiške napade.

Na ostalem vzhodnem bojišču so bili včeraj še severovzhodno od Varšave večji boji, kjer pa smo sovjetskim četam, ki smo jim uničili 24 oklopnikov, znova preprečili nameravani prodor proti mestu.

Severnoameriški bombniki, ki so izkoristili za obrambo neugodno vreme, so teroristično napadli Bremen in Kiel. Nadaljnji napadi sovražnikovih bombnikov so bili usmerjeni proti nekaterim krajem na Madžarskem.

V pretekli noči so vržla posamezna britanska letala bombe na rensko-meusko ozemlje.

V Rokavskem prelivu in na Indijskem oceanu so potopile podmornice v hudih bojih 6 sovražnikovih ladij s skupno 36.000 tonami, 1 rušilec in 1 stražno ladjo ter se strelele eno sovražnikovo letalo.

Manjši boji med Karpati in Finskim zalivom

Protinapadi na madžarskem mejnem ozemlju - Brez-uspešni sovjetski napadi na južnem karpatskem predgorju

Berlin, 31. avg. Zaradi hudih izgub, ki so jih utrpeli boljševiki prejšnje dni, so sedaj v srednjem in severnem delu vzhodnega bojišča prisiljeni, da premeščajo svoje čete. Da bi zaščitili svoje čete, so izvedli na nekaterih krajih z uporabo vseh razpoložljivih sil silne napade, ki so zavzeli deloma značaj probojnih poizkusov.

V severnem odseku je bilo v tork sovražnikovo napadalo delovanje med Pejpuskim jezerom in jezerom Wirz malenkostno. Severno od Dorpata so nemške čete kljub žilavemu sovražnikovemu odporu zasedle nadaljnje ozemlje. Tudi severozapadno od mesta so napadle nemške čete boljševike na zamočvirjenem ozemlju in jih vržle nazaj. Severnozpadno od Modohna je ojačil sovražnik svoj napad, ki je bil izvršen po močni topniški pripravi in z velikimi silami, tako da je zavzel značaj probojnega poizkusa, vendar se je izjalovil z velikimi izgubami za sovražnika. Uničenih je bilo 10 sovražnih oklopnikov. Nemški letalci so na tem področju noč in dan z dobrim uspehom napadali sovražnikove izhodiščne postojanke, zbirališča in ko'one.

Na letonskem in litovskem področju so bili le krajevni boji na področju južnopariskega in Savilja, nasprotno pa je sovražnik med Bugom in Narevom zapadno od Snajdova ponovno napadel z osredotočenimi silami, vendar ni dosegel pomembnih uspehov. Nemški oklopniški oddelki so prestregli naprejoč potisnjene sovražnikove oklopniške sile, tako da se je razvila razgibana oklopniška bitka. Po hudih bojih se je končno ponesrečil tudi ta boljševiški probojni poizkus. Poseben delež pri obrambnem uspehu je imela 7. pehotna divizija pod vodstvom polkovnika Weberja, ki je s svojo vzdržnostjo in napadalnim zaletom preprečila vse sovražnikove namene. Sovjetske čete so imele zelo velike izgube ljudi in orožja. Severno od Visle so podvzeli boljševiki zopet velik probojni poizkus. Tu so pričeli napad s številnimi z oklopniški in bojnimi letali pod-

prtimi strelskimi divizijami, toda tudi tokrat so se morali zadovoljiti s pričetnimi uspehi. Nemci so takoj prešli v protinapad in jim izrgali pravkar pridobljeno ozemlje.

V velikem loku Visle je prišlo le na vdor-nemembnejših bojov. Sovražnik je podvzel številne napade, ki pa so bili vsi odbiti. Samo čete neke lovške divizije so uničile tu 16 sovražnikovih oklopnikov. Pri razbitju sovražnih napadov v srednjem odseku je uničila 507. težka oklopniška skupina pod vodstvom nosilca viteškega križca majorja Schmida od dne 4. julija do 25. avgusta skupno 94 oklopnikov, 24 napadalnih topov, 8 motoriziranih topov, 317 protitankovskih topov in 42 topov ter uničila številno nadaljnje orožje.

Vzdolž Karpatoev ni prišlo vse do Bistrice do nobenih večjih bojev. Boljševiki, ki so vdor v dolino Bistrice, so bili s protinapadi nemških in madžarskih čet vrženi nazaj proti jugovzhodu in severovzhodu. Na madžarskem obsejnim ozemlju so odbile nemške čete ramo ob rami z madžarskimi oddelki, ki ogorčeno branijo svojo zemljo, ob prelazu Uti Toz vse sovražnikove napade. Uničena je bila sovražnikova konjenica, ki je hotela od zadaj razbiti nemške zaporne postojanke. Tudi med Prutom in Seretom so prizadele nemške čete močno pritiskajočemu sovražniku velike izgube in uničile številne oklopniške. Rumunske oddelke, ki se niso udeleževali bojev, so boljševiki razorožili in odpeljali proti vzhodu.

Na področju Buzaua in Ploestija so se morale rumunske enidine najprej boriti proti nemškim četam, ko pa so bile s težkimi izgubami močno poražene in niso pokazale nobenih uspehov, so jih boljševiki prav tako razorožili. Nemški letalski in protiletalski oddelki so prizadeli sovražniku občutne izgube. Posegli so tudi v boje na kopnem ter so posebno na južnem karpatskem predgorju dosegli dobre uspehe.

Razbite iluzije rumunskih izdajalcev

„Izstop iz vojne sam ne zadostuje“

Sockholm, 30. avg. Uradna sovjetska »Pravda« potrjuje znova izdajalskemu kralju in njegovim tovarišem, da je njihovo mnenje, da pada po kapitulaciji vojna v preteklost. Gola iluzija. »Pravda« pravi še enkrat nedvomno in jasno: »Samo izstop iz vojne ne zadostuje. Rumunija se mora tudi aktivno udeležiti boja proti fašizmu, ako si hoče zagotoviti svojo bodočnost.« Ta ugotovitev bo nedvomno odpravila pri rumunskem narodu zadnje dvome, da je postal žrtev drzne prevare vojevala kralja. Polagoma bo le spoznal, da prinaša bodočnost Rumuniji namestu pričakovane miru le kri in hude težave, h katerim je treba pristeti še zasedbo dežele po boljševiških četah.

Sprito tega spoznanja rumunski narod ne bo mogel pričakovati nič kaj posebnega od moskovskih mirovnihih pogojev, zlasti ne, ker sta Anglija in Amerika na katerih jamstva se je bil Mihal skliceval, jasno in nedvoumno povedali, da ju mirovni pogoji ne zanimajo. Očividno pričakuje Mihailova klika z veliko nestrojnostjo, da bo Moskva pozvala njene zastopnike k sprejemu Po londonski vesti »De-Gen Nyheterja« so delatati rumunske izdajalske kliše že v Teheranu, da bi v danem trenutku takoj odšli v Moskvo.

Tudi »Basler National Zeitung« je mnenja, da nima Rumunija od Moskve ničesar pričakovati. List pravi, da se boljševiške čete po vsej verjetnosti ne bodo tako kmalu umaknile iz Rumunije.

Rusija in jugovzhod

Bern, 30. avg. Pod naslovom »Rusja in jugovzhod« objavlja »Basler National Zeitung« članek, v katerem skuša dokazati, da se sovjetske čete po vsej verjetnosti ne bodo tako kmalu umaknile iz Rumunije. List pravi dobesedno: »Stalin se ni zmotil ko je proslavljal zavzetje Kijeva kot prestolnico socialistične sovjetske republike Moldavije. To postopanje je uporabil že pr zavzetju Vilne, ko je označil to mesto kot prestolnico sovjetske Litve.«

Obstojajo nejasnosti, ki bi jih na sovjetski strani lahko izrabili za pretezo, da obdrži najmanj del svojih čet dalje časa v Rumuniji. Uradna sovjetska izjava glede izmenjave fronte v Rumuniji vsebuje stavke, da Moskva ne postavlja Rumuniji nikakih teritorialnih zahtev, pri čemer je bilo seveda tiho mišljeno. Da njena zemlja ni nikdar polnopravno spadala k Rumuniji. Kako pa je s severno Bukovino, ki so jo morali Rumuni pav tako izročiti Sovjetski zvezi pred pričetkom nove svetovne

vojne, ne da bi bila spadala k stari Rusiji? Ali se je bukarčanska vlada sprijaznila tudi s to izgubo ali pa upa, da bo svoje pravice lahko uveljavila na mirovni konferenci? Ali bo Moskva v vsakem primeru pripravljena z orožjem? Tudi o izlivu Dunava ni v pogojih za Rumunijo nikakega govora in vendar je znano, da si v Moskvi zelo prizadevajo, da bi razširili svoj vpliv v severnega brega donavske delte, da bodo torej po možnosti izkoristili položaj in da se tudi s tega področja ne bodo tako kmalu umaknili.

O razmerju med Sovjetsko zvezo in Turčijo piše švicarski list: »Rusija neče biti za nobeno stvar Turčiji hvaležna. Ako pa se bo hotela odpovedati, da bi branila bolgarske zahteve napram Grčiji, se bo skušala zato oskudovati na račun Turkov. Ako bodo Grki zopet dobili Dedeagaz, bo Moskva nedvomno poizkušala doseči izpremembo statuta o morskih ožinah, pri katerem si bo morala Turčija pač z Rusi deliti nadzorstvo nad ožinami. Če gledamo tako, je morda Turčija edina država, ki ni na strani Nemčije in ki ji dela odločitve Rumunije več skrbi kakor veselja, ne glede na to, da bo predstavljala prisotnost ruskih čet na rumunskem ozemlju ogražanje Carigrada s kopnega, če se ankarska vlada ne bi hotela ukloniti ruskim željam Daljnovidna ruska politika samo po sebi umevno ni spregledala, kak adut je dobila v roke z rumunskim preusmerjenjem in da bo s tem lahko enkrat za vselej rešila problem morskih ožin. Tako bi ne bila v Sredozemlju odvisna nit od angleške in niti od turške dobre volje. Zato je prav dvomljivo, ali se bodo ruske čete kmalu umaknile iz Rumunije.«

Italija nima pravice do kolonij

Zeneva, 30. avg. Londonski »Spectator« odgovarja na izjavo Badoglijevega ministra grofa Sforze, ki je zahteval vrnitev italijanskih prekomorskih posesti, da je Italija »izgubila vsako pravico do kolonij.«

Boljševiška nevarnost se bliža Skandinaviji

Stockholm, 30. avg. »Helsingborgs Dagblad« zraža skrb, da po morebitnem porazu Finske in Nemčije ničesar ne bi več mogli ovirati boljševikov, da ne bi uresničili svojih dolgotrajnih načrtov po zasedbi Skandinavije, zlasti, ker so Angloameričani obljubili Sovjetski zvezi boljši dostop do svetovnih morij.

Sočustvovanje hrvaškega naroda

Ljubljana, 30. avgusta. Danes v dopoldanskih urah je obiskal prezidenta g. divizijskega generala Leona Rupnika v vladni palači konzul Nezavisne Države Hrvatske g. profesor Salih Bajlić. Izrazil je toplo sožalje v svojem imenu kakor tudi v imenu vsega hrvaškega naroda, katerega predstavnik je v naši pokrajini, zaradi težkih in številnih žrtv ob priliki terorističnega angloameriškega bombardiranja mirne slovenske vasice Borovnice. — Porušena poslopja, ki niso predstavljala nobenega vojaškega objekta, mrtve žene, možje in fantje so živa pričča terorja, ki ga prinašajo s seboj boljševičko-židovski osvobodilci. Najhujši teroristi, kar jih pozna svetovna zgodovina. Tako se je moralo tudi slovensko ozemlje priključiti od Angloameričanov napadenim dežavam. Edino, kar nas lahko tolaži, je to, da žrtve niso zaman in da so se žrtve anglosaskih terorja res ne bodo zaman. Zato tudi ob tej nesreči zremo z zaupanjem v novo življenje po teh preizkušnjah, kakor je to poudaril v svojem sožalju tudi predstavnik Nezavisne Države Hrvatske o priliki svoje obiske pri g. prezidentu generalu Rupniku.

Izrazom ogorčenja, ki je zajelo vse naše ljudstvo zaradi razbojniškega anglo-

ameriškega letalskega napada na Borovnice, so se s svojim obiskom pri g. prezidentu, generalu Rupniku, pridružil tudi konzul Nezavisne Države Hrvatske g. prof. Salih Bajlić. Njegove tople besede sožalja in iskrenega sočustvovanja, izražene tudi v imenu hrvaškega naroda, ki s svoje strani že dolgo časa na lastnem telesu okuša barbarstvo uničevanje angloameriških letalskih teroristov, bodo nedvomno vzbudile pri vseh naših rojakih globoko uteho. Njegovi obiski terorja, ki ga prinašajo s seboj ti židovski-plutokratski zračni razbojniki, se danes pridružuje vse slovensko ljudstvo, ki z zaprepačenostjo doznava podrobnosti strahotnega uničenja premoženja in življenj mirnih borovniških prebivalcev. Po teh žrtvah pa prihaja sedaj tudi naše ljudstvo do pravega spoznanja, saj je ta nesreča tudi slepemu odprla oči. V tem je zato za vse Slovence tolažba, da te žrtve anglosaskih terorja res ne bodo zaman. Zato tudi ob tej nesreči zremo z zaupanjem v novo življenje po teh preizkušnjah, kakor je to poudaril v svojem sožalju tudi predstavnik Nezavisne Države Hrvatske o priliki svoje obiske pri g. prezidentu generalu Rupniku.

Gospodarstvo

== Iz zadržnega registra. Vpisala se je nastopna zadruga: Glavna kmetijska blagovna zadruga v Ljubljani (zadruga znova kmetijske pridelke in izdelke svojih članov ter jim prodaja stroje in druge gospodarske potrebščine, predeluje kmetijske pridelke, potrebuje članom sadno drevo in slemenje, širi strokovno znanje, pomaga pri ustanavljanju novih članic zadrug in nadzira poslovanje včlanjenih zadrug v poslovnem, tehničnem in strokovnem oziru; člani upravnega odbora so: Ivan Keber, posestnik, Studence; Franc Sojer, posestnik na Viču; Anton Potokar, posestnik v Grosupljem in Jožef Strnad, posestnik, sedaj v Ljubljani).

== Ukinjenje sekvestra pri zavarovalnici Union. Ker je posle zavarovalnice Union-incendie-vie v Ljubljani prevzela kot zastopnik Assicurazioni Generali, generalno zastopstvo »A« v Ljubljani, je prezident pokrajinske uprave div. general Rupnik razrešil dosedanjega sekvestra Antona Pavliča, bivšega zavarovalničnega ravnanja v Ljubljani, ki je bil postavljen s odločbo z dne 21. aprila 1944.

== Draginski doklade v Srbiji. Srbski ministrski svet je s posebno naredbo predpisal plačilo rodbinskih dokladov osebnim nameščencem. Poleg dopustnih osebnih plač bodo nameščenci odlej dobivali draginski doklade, ki bo pri plačah do 3000 din znašala 2500 din, pri plačah do 4500 din 3000 din, pri plačah do 6500 din 3500 din, pri plačah do 8000 din 4000 din in pri plačah preko 8000 din 4500 din.

== Premogovni briketi za pogon motornih vozil. V Nemčiji so pričeli sedaj tudi iz rjavega premoga izdelovati posebne vrste briketov za plinske generatorje, ki služijo za pogon motornih vozil. Ovir, ki so doslej stale na poti uporabi rjavega premoga za pogon motornih vozil, so po izvešnih poltuzkih docela odstranjeni. Pri navadni briketi se uporablja zdrobljen premog z zrnj v maksimalnem primeru 7 mm. Ta zdrobljen premog se nato osuši v posebnih grelnih ceveh, nakar se preša v brikete. Način izdelovanja briketov ima za posledico, da se majhna zrna bolj osuše kakor velika zrna in briket v ognju razpade, kar onemogoča njegovo uporabo v plinskih generatorjih. Da se ta nedostatek odstrani, zdrobijo premog na drobna zrna s premerom največ dva milimetra. Ta premogovni prah tako osuše, da vsebuje le povprečno 13 do 14% vlage. Tako osušen zrnat premogovni prah se nato pol velikim pritiskom brez vsake šne snovi za vezanje preša v majhne brikete, ki v plinskem generatorju enakomerno zgorijo in tudi ne razpadejo.

== Sintetični kinin. Odkar so Japonci zasedli Nizozemsko Indijo kontrolira Japonska 95% svetovne proizvodnje kinina (skorje kininovca drevesa). Zato so prišli Anglo-Američani v veliko stisko pri oskrbi s tem važnim zdravilom za malarijo, čigar potreba je v vojni še narasla, ker se sto tisoč vojakov bori v tropskih deželah. Britska Indija proizvajala na leto le 60.000 liber kinina, medtem ko znaša njena letna potreba 200.000 liber. V Indiji je uspelo povečati proizvodnjo kinina le za 50%. Medtem ko imajo v Nemčiji že od leta 1926, odnosno 1932, kininu podobno sintetično zdravilo Plasmochin in Atbrin, in lahko krijejo vse potrebe za zdravstvene svrhe, nimajo v Ameriki takih sintetičnih nadomestkov za kinin. Sedaj poročajo, da so v laboratorijih ameriške farmacevtske industrije 14 mesecev delali poizkuse za pridobivanje sintetičnega kinina in da so ti poizkusi končno uspešni. Iz poročila samega pa ni razvidno, ali bo s tem omogočena tudi cena proizvodnje sintetičnega kinina. Teoretično je vprašanje pridobivanja sintetičnega kinina rešeno že dalj časa, saj je nemški kemik Rabbe po dolgoletnih študijah že leta 1931, našel postopek za pridobivanje umetnega kinina. Ta postopek za pridobivanje pa se praktično ne uporablja, ker bi bil proizvod predrag. Kemiki so si že v prejšnjem stoletju hudo prizadevali, da bi našli način za sintetično pridobivanje kinina. Poizkusi v tej smeri so sredi preteklega stoletja dovedli do pomembnega odkritja proizvodnje anilinskih barv. Da krijejo veliko potrebo po kininu so v Angliji izbrali drugo pot in so pričeli leta 1940, izdelovati nadomestni preparat takozvani »Mapacrine«.

Dve žrtvi zahrbtnega komunističnega zločina

Nadporočnik Dragotin Bano in njegova hčerka

Vrsti brezvestnih komunističnih zločinov se je pridružil v nedeljo nov zahrbtni atentat, ki je zahteval osem smrtnih žrtv. On dokazuje, da se komunisti slej ko prej ne ustavijo pred nikakim sredstvom, da zadostijo svoji morilski strasti. V svojem slepem sovraštvu nepomirljivo zasledujejo svoja komunistično-revolucionarna stremjenja in brezobzirno uničujejo s terorističnimi dejanji vse in vsakogar, kdor se jim vira ali jim je tudi le napoti.



Nadporočnik Dragotin Bano

O poteku novega komunističnega zločina smo že poročali. Blizu Stične na Dolenjskem so komunisti najeli dve dekleti, stari 13 in 15 let, da sta nesli neki zavoj v domobranksko pisarno v Stični, od koder naj bi zavoj potem spravili v Ljubljano. V zavoju je bil pekleniški stroj, ki je s silno močjo eksplodiral in ubil osem ljudi, nekaj pa ranil, poleg drugih hudo tudi dve dekleti, ki sta zavoj prinesli. Med smrtnimi žrtvami sta tudi domobranski nadporočnik Dragotin Bano in njegova sedemletna hčerka Majda.

Nadporočnik Bano se je nahajal ob času, ko sta dekleti prinesli v pislo zavoj s pekleniškim strojem, na dvorišču pred pisarno, kjer se je razgovarjal s svojo ženo, ki ga je s svojima malima hčerkami prišla obiskat iz Ljubljane. Tik pred eksplozijo so mu iz pisarne predložili v podpis akt, ki ga je podpisoval na oknu, obrnjen v sobo. V tem hipu se je začela strahovita eksplozija, ki je usmrtila vse v sobi navzoče, ubila pa tudi nadporočnika Bana, ki je znanj slonel na oknu. Eksplozija je porušila vso hišo. Njene ruševine, ki so se gromadle na vse strani, so pokopale tudi sedemletno nadporočnikovo hčerko Majdo, ki se je nahajala poleg očeta na dvorišču. Močno je bila ranjena tudi Banova soproga, ki se je nahajala nekoliko stran. Eksplozija jo je opekla po obrazu, vendar se nahaja sedaj — po izjavi zdravnikov — že izven nevarnosti. Majša hčerka nadporočnika Bana, štiriletna Alenka, ki je tudi prišla obiskat svojega očeta, je ostala nepoškodovana, ker je ob času eksplozije ni bilo v bližini. Sirotica se še danes ne za-

veda polno, kakšna nesreča je zadela njeno očca, sestrico in mamico.

Nadporočnik Dragotin Bano je bil po rodu Belokrajec. Rojen je bil dne 22. decembra 1903 v Metliki. V zgodnji mladosti, star komaj deset mesecev, je izgubil očeta in poslej je skrbela za družino, ki se je nahajala v težkih prilikah, skrbna mati. Bila je navezana na nase, ker ji mala sinova — poleg Dragota še današnji svetnik pokrajinske uprave dr. Bano — takrat še nista mogla biti v pomoč. Vendar je z vzorno materinsko požrtvovalnostjo premagala vse težave.

Pokojni Dragotin je po končani osnovni šoli dovršil trgovsko šolo v Ljubljani ter pred 20 leti vstopil v službo pri Poštni hranilnici, kjer je bil arhivar do decembra lanskega leta, nato pa je vstopil v vrste slovenskega domobranstva. Spočetka je bil komandir čete na ljubljanskem Gradu, nato v Grosupljem, končno pa je bil premešten v udarno skupino majorja Kriza, v kateri je sodeloval pri marsikaterem zmagovalnem napadu s komunisti. Njegovi soborci so ga visoko cenili zaradi njegovega poguma ter njegove odločnosti in prisrčnosti, posebej pa še zaradi njegovega resnično tovariškega duha. V boju mo- za proti moči mu komunisti niso mogli do živga; odstranili so ga zato z zahrbtnim zločinom, kakršnega z gnusom obo- ja vsakdo, ki ima v sebi še vsaj malo človeškega čuta.

Pokojni nadporočnik Bano je bil tudi zglejen uradnik, splošno priljubljen med stanovskimi tovariši in vsemi, ki so ga poznali. Bil je navdušen športnik, predvsem pa ljubitelj svoje drage ožje domovine — Bele Krajine, kamor je odhajal na daljše in krajše obiske, kadar je le mogel.



Hčerka umorjenega Bana, Starejša, sedemletna Majda je bila pri zločinu tudi umorjena, mlajša, štiriletna Alenka, je ostala živa.

Poročali smo že o pretresljivem pogrebu nadporočnika Bana in njegove umorjene hčerke. Ogromna množica ljubljancev, ki se je v torek zbrala k pogrebu, ni pričala le o priljubljenosti pokojnika in o sočustvovanju z nesrečno rodbino, temveč tudi o splošni obsodbi, na katero je naletel zahrbtni komunistični zločin v vsej naši javnosti.

»Mi bomo odgovarjali samo narodu!«

V nedeljo 27. avgusta 1944 ob 17 so zopet napolnile dvorano Pokrajinske delavske zveze ljubljanske služkinje. Imele so svoje protikomunistično predavanje. Govorila sta jim g. Vinko Trškan in g. Maks Jan, tajnik glavnega odbora delavske protikomunistične akcije.

Prvi govornik je v predavanju »Komunizem in vera« obravnaval in podrobno razložil položaj vere in cerkve v SSSR, tajnik glavnega odbora g. Jan pa je v jasnih potezih orisal sedanji položaj s posebnim oziranjem na govorjenje ljubljanske ulice, oziroma ljubljanske gnile OR in ofarjaje.

Boji v Parizu

...29. avgusta P.M. Današnjemu Parizu dajejo sliko barikade, ki so se v zadnjih dneh z naglico razširile od otoka sredi mesta proti severu in jugu. Tisk, ki ga vodijo komunisti in levičarski radikalni elementi, divja v blatenju in pozivanju k umorom. Podležji, ki so dolga leta molčali ali živeli v prijetni emigraciji, tekmujejo sedaj v takih pozivih. Vsi listi nekdanje 3. republike so se zopet pojavili od komunistične »Humanite«, Blumovega »Po pulaira« pa do desničarskega »Figaroja«.

Na Ile de la Cité, kjer so uporniki v pravosodni palači namestili svoj glavni stan, se bore komunisti z umerjenimi nacionalističnimi elementi za gospostvo v takem zvanem »začasnem svetu odprnega gibanja«, toda komunisti so se zelo spretno polastili nacionalističnih gesel in so s tem elementom desnice, zlasti policiji in republikanski gardi spretno izbili palico iz rok.

»Francitourji« so povsod zmagnali. Na razburjenih cestah z barikadami obdane vzvohodnega predela vlada umetno povzročeno jakobinsko razpoloženje, dočim je na zapadu, kjer stanuje mešanstvo, in zlasti na Elizejskih poljanah vse izumrlo. Grand Palais so nemški oklopniki 24. avgusta z energično akcijo očistili, ker se je tamkaj skrivala uporniška topla, ki je obstreljevala promet po pariški glavni ulici. Medtem so prišli 24. avg. zvečer severnoameriški oklopniški oddelki v mesto. Na zapadu stoji pri Bastilji, na jugu pa se evredno pomika preko Mont-Parnasa. Široka Rue de Rivoli je popolnoma izumrlo. Prioklopniške zapore tvorijo na njej prvo pregrado. Dalje proti vzhodu se vidi barikada teroristov.

Nemške upravne oblasti so se v zavesti večletne odgovornosti za državo in prebivalstvo trudile do zadnjega trenutka, da bi zagotovile mestu prehrano, toda »odporni pokret« je odklonil sodelovanje, sedaj pa lažejo ljudstvu, da razpolaga z obsežnimi zalozami živil. Za te trditve bo še sam odgovarjal.

Tekma, ki se Nemcev skoro ne tiče, se je razvila za posest poseljske gornice Republikanska garda je obkolila to po-

Poudaril je med drugim, kako si ta gnala ljubljanska OR in ofarska gospoda dila nepotrebnosti srbij. Dela si skrbijo, pa ne vidi sebe, temveč radi nas in naših domobrancev. Kaj bo z domobranci in kaj bo z našo protikomunistično akcijo, ker so Angleži že v Parizu in Sovjeti pred Varšavo. Vsem tem zasrbljenecem povemo: »Domobranci ne bomo odgovarjali za svoje delo ne Stalinu, ne židovskim močtem in ne gnili ljubljanski OR in ofarski gospodi. Mi bomo za svoje delo odgovarjali samo in edino narodu! Ta odgovor za nas ne bo samo lahak, temveč tudi časten. Delo za narod je vedno častno!«

Čisto je predavatelj ožigolal tudi primorsko OF, ki ji ni dovolj eno izdajstvo, temveč je izvršila tudi drugo izdajstvo nad svojim narodom s tem, da se je zvezala z badojevsko OF in skupno z njo uničuje naše domove in naš narod.

Izvajanjem obeh govornikov so gospodinske pomočnice pazljivo sledile in oba nagradile z živahnim odobravanjem. Služkinje so in hočejo ostati zveste svojemu narodu.

Pariz po odhodu nemških čet

Madrid, 30. avg. Iz Washingtona poročajo, da javljajo poročila iz Francije, da je nastopila v Parizu lakota in kaotične razmere. Sicer se lahko dobi v Parizu steklenica šampanjca za 2000 frankov, toda kruha ni skoro nikjer dobiti. Dolar stane sedaj že 400 frankov, 8-krat več kakor je uradni tečaj. Proti temu so protestirali tudi že zavezaniški vojniki, ki dobivajo plačo v francoskih frankih na podlagi uradnega tečaja. Da sredi take inflacije ne manjka umazanih vojnodobičarskih poslov, ni prav nič čudno. Tudi politično vlada vse prej kot red. Na De Gaulle sta bila med njegovim 3-dnevnim zadržanjem izvršena nič manj kot 2 atentata. Policija je povsem brez moči. Zavezniki se ne menijo za notranje politične zmešnjave, potem ko so predali notranje vodstvo de Gaulle. To je, tako zaključuje dopisnik, slika francoskega glavnega mesta po odhodu nemških čet.

Čudna vloga italijanske vojne mornarice

Stockholm, 29. avg. Mornariški minister Bonomi je izjavil v uradnem poročilu iz Rima, ki ga prinaša »Goeteborgs Handels und Schifffartszeitung«, da ni italijanska vojna mornarica nikoli dovolila, da bi tako zbrane fašistične reforme uničile tradicionalno moč mornarice. V zadnjih štirih letih so mnogokrat trdili, da ni imela italijanska vojna mornarica goriva in orožja, mornariški minister pa je izjavil, da so italijanski arzenali še danes polni zalog, in je dodal, da so bile zaloge goriva mnogo večje, kakor so splošno mislili.

Zatamnitev od 21. do 5.

Primorci se odvrčajo od komunistične OF

Tudi na Gorenjskem je led že prebit

Kakor poprej na Dolenjsko in Notranjsko, tako so prišli komunistični agitatorji kasneje tudi na Primorsko in v druge kraje v najbolj ovteti podobni »narodnih« borov za »svobodo«. Primorsko ljudstvo, ki je narodno globoko čuteče, toda politično neizkušeno, jim je sprva verjelo. Verjelo je njihovim zlaganim narodnim geslom in šlo je za njimi predvsem iz odpora do badojevcev in ker je zares hotelo zaživeti novo življenje. Toda v svojih pričakovanjih je bilo kaj kmalu bridko razočarano.

Cim so se komunisti polastili primorskih fantov in mož, ki so jih postavili pod nadzorstvo kranjskih komunističnih komandantov in politikomisarjev, že so pozabili na »narodno-osvobodilno« boj in se začeli čez noč bratiti ne le z italijanskimi komunisti, temveč tudi z badojevci samimi, torej z onimi ljudmi, proti katerim so poprej pridigali pravo »križarsko vojno«. V svojem pakiranju so šli celo tako daleč, da so naenkrat pripeljali na slovenska tla italijanske komunistične »brigade« ter pozivali slovensko ljudstvo na Primorskem, naj jih gostoljubno sprejme in pogosti. V posebnem pozivu, ki sta ga pred nekaj tedni izdali slovenska in italijanska komunistična partija, celo pozivajo Primorce na »skupno borbo proti okupatorju«.

Potem se je oglasil še italijanski »Odbor narodne osvoboditve za Severno Italijo«, ki je v posebnem proglasu italijanskemu prebivalstvu Julijske Krajine (Primorske) sporočil, da se je popolnoma sporazumel s slovenskimi komunisti glede »skupne borbe« in da poziva zato vse italijanske rojake, naj ustanovljajo v vseh krajih mešane italijansko-slovenske in italijansko-hrvaške »narodno-osvobodilne odbore«.

Kako naj vse to razumejo primorski Slovenci, ki so si v svoji narodni gorečnosti borbo za »narodne ideale« čisto drugače predstavljali? Tako so tudi oni kaj kmalu na lastni koži spoznali, da tiči za to borbo čisto nekaj drugega. K temu so prišla še dejanja komunističnega terorizma, ki si sicer niso bila tako številna in ne tako grozna kakor na Dolenjskem in Notranjskem, a so vendar presunila in iztreznila vse one rojake, ki res žele svojemu narodu dobro in po človeško čutiljo. In teh je mnogo, zelo mnogo. Zato so se začeli tudi Primorci v vedno večerju številu in vedno bolj odločno odvrčati od OF, tako da imajo sedaj tudi tam dva ostro ločena tabora.

O tem je v eni zadnjih številh zelo jasno napisal nekaj stvarnih pripomb »Goriški list«, ki je danes edini resni zagovornik narodnih pravic naših Primorcev. Med drugim je napisal:

»Množice primorskega ljudstva so razdeljene na dva tabora. Niso razdeljene na tabor komunistov in nekomunistov, kajti o tem, kaj je komunizem, sploh nič ne ve-

do. Ako bi vedele, kaj je komunizem, bi komunisti že zdavnaj morali pobrati šila in kopita ter oditi, od koder so prišli. Zlasti inteligenti (t. j. pošteni inteligenti), trgovci, obrtniki in vsi samostojni kmetje bi se ne mogli navduševati za komunizem, ako bi vedeli, kaj jim pripravlja. Primorci se tudi ne delimo v tabor socialno naprednih ljudi, ki si želijo pravičnejše socialne ureditve, in v tabor socialnih reakcionarjev, ki bi hoteli, da ostanejo socialne razmere vedno tako kot so. Vsi pošteni Slovenci, ki smo v glavnem narod malih kmetov in delavcev, si želimo, da bi se gospodarsko blagoslanje našega ljudstva z odpravo vseh obstoječih socialnih krivic dvignilo. Pač pa so Primorci, ki Slovenci sploh, razdeljeni v tabor tistih, ki so v OF spoznali svojega največjega sovražnika in so mu zato obrnili hrbet, in v tabor tistih, ki so še danes zaslepljeni in verujejo, da jim OF prinaša »svobodo«.

Ta tabor, ki si na prihodnji redi gada, postaja vsak dan manjši in le železi moramo, da bi se tudi na zunaj kmalu pokazala tista edinost, ki je v sredi, ko vendar vsi isto želimo. Komunisti pa, ki so pod firmo OF zapeljali Primorce, so čisto navadni izkoreninjenici, ki jih bodo preklinjali še pozni primorski rodovi.

Kar je »Goriški list« tako verno in stvarno zapisal za Primorsko, velja danes več ali manj za vse ostale pokrajine. Posebej velja to še za Gorenjsko, kajti razvoj komunizma v varijeti podobni OF je bil in je tam skoraj povsem enak razvoju na Primorskem. Slično Primorcem tudi Gorenjci niso neposredno in v taki meri občutili komunistični strahot kakor Dolenjci in Notranjci. Pod vplivom hujšajoče agitacije OF so poročila o teh strahotah smatrali za izmišljavice ali vsaj za pretirana. Zato sprva niso imeli pravega razumevanja za razmah ljudskega protikomunističnega odpora in domobranskega pokreta v ljubljanski pokrajini, temveč so nasledali lažnivim in hujšajočim komunističnim geslom.

V zadnjem času pa dokazujejo vsa poročila z Gorenjskega, da je led prebit tudi tam. Vedno več je Gorenjcev, ki so spoznali resnične cilje in namene OF in im videli, da je OF le slepo orodje v rokah mednarodnega komunizma. Bolj in bolj se zavedajo, da bi ljudstvo neizbežno zdrvelo v prepad, če bi sledilo komunistični OF, saj je nepopravljiva že škoda, katero so komunisti povzročili Gorenjski in Gorenjem že doslej. V vedno širše množice prodira zato spoznanje o nujni potrebi odločnega odpora proti komunizmu in s tem spoznanje o upravičenosti in življenjski koristnosti domobranskega gibanja. Prvotno nezaupanje in nerazumevanje hitro izgineja in kakor na Primorskem se po vzgledu ljubljanske pokrajine tudi na Gorenjskem iz dneva v dan množe in krepe domobranske protikomunistične postojanke.

Domobranci zadajajo komunističnim

krdelom udarec za udarcem

Z Dolenjskega prihajajo vsak dan nova poročila o nadaljnjih porazih, katere zadajajo domobranci oddelki komunističnim krdelom. Iz vseh se vidita nezmanjšana borbenost in udarna sila domobrancev, na drugi strani pa naraščajoče malodušje po večini iz prisilnih mobilizirancev sestavljenih komunističnih skupin. V skladu s temi dejstvi je tudi slej ko prej ogromna razlika med izgubami na domobranci in na komunistični strani. Dočim so domobranci izgube v primeri z doseženimi uspehi skoro neznatne, so izgube v tolovajskih vrstah slej ko prej izredno velike.

Po vesteh iz Suhe Krajine se je preteklo soboto v Hočevju in okolici nenadoma nabralo večje število komunistov. Vsi so bili zelo utrujeni in malodušni. Verjetno je, da gre za tri komunistične »brigade«, katere je na Čatežu pri Zaplazu zgrabila in prepodila v beg domobrankska udarna skupina iz Novega mesta. Komunisti so bili tam dobro skriti, tako da jih je domobrankska izvidnica opazila šele na razdaljo 50 m. Razvnela se je borba, ki je sprva kazala za domobrance precej slabo, ker so bili komunisti v silni premoči in so izvidniško skupino obkolili. Vendar pa so se domobranci prebili skozi komunistični obroč nazaj k ostalim četam svoje skupine. Izgubili so pri tem dva borca, komunistov pa je, kakor so ugotovili naslednji dan, padlo blizu 30.

Drugi dan je namreč na vse zgodaj odšla v akcijo celotna udarna skupina. Po ostrem boju, v katerem je obležalo nadaljnjih 50 komunistov, so domobranci očistili teren ter komuniste zapodili proti Sv. Križu in Suhi Krajini.

Prejšnji teden so domobranci iz Novega mesta naredili očistevalni pohod proti žu-

žemberku. Naleteli so ponekod na večje ali manjše komunistične enice, ki pa se niso nikjer resno upirale, temveč se hitro umaknile v gozdove, kakor hitro so se pokazali domobranci. Do večjega spopada je prišlo le nad Srednjim Lipovcem, kjer se je skušal neki komunistični oddelki uprati. Tu di ta pa je bil hitro pognan v beg. Na bojišču je obležalo 19 komunistov, med njimi bivši podporočnik Miroslav Rozman in komandant nekega bataljona »Gubčeve brigade« Franc Cvetan. Nekaj komunistov je bilo ujetih, zaplenjen pa je bil poleg drugega tudi arhiv razbitnega oddelka. Iz njega so domobranci razvideli, da im je tmele opravka s »topniško brigado«, čeprav o kakih topovih ni bilo opaziti nobenega sledu.

Na poti proti Žužemberku so domobranci razbili več komunističnih zased, pri čemer je padlo nadaljnjih 8 pripadnikov komunističnih krdel.

Argentinski ukrepi proti boljševiškim rovarjenju

Madrid, 29. avg. Spriču v zadnjem času ojačenega delovanja boljševiških agentov v Argentini je objavila argentinska vlada proglas, v katerem pravi: Argentinske miselnosti ne govorice o domnevnih uporih in sličnih dogodkih imajo le ta namen, da bi zbudile nemir med narodom in motile javni red. Že nekaj dni so komunisti in slično usmerjeni politični elementi z vsemi možnimi sredstvi poizkušali uresničiti že prej izdani načrt. Kljub vsem naporom se tem elementom ne bo posrečilo, da bi omajali zaupanje naroda v njegovo vlado. Vlada je poizvela ukrepe, ki naj preprečijo izvršitev tega načrta in kamufirajo krivice.

Kronika

* Leon Degrelle odlikovan s hrastovim listom. Führer je odlikoval poveljnika SS prostovoljske oklopnice brigade »Valonia« Leona Degrelle s hrastovim listom k viteškemu križu železnega križca. Degrellova brigada je bila 22. avgusta pohvaljena omenjena v dodatnem nemškem vojnem poročilu, ker se je izkazala v boju ob Piskovskem jezeru. Leon Degrelle velja že od leta 1930. za nasprotnika boljševizma ter je odinil z valonskimi prostovoljci kot navaden vojak na vzhodno fronto.

* Japonce pozivajo na izpolnjevanje dolžnosti. Nadzupan tokijskega mesta general Nišio je izdal oklic, v katerem poziva prebivalstvo, naj se zaveda svojih dolžnosti in stopi na mesto, ki ga terja od njega sedanja vojna. Le s sodelovanjem vseh strnjanih sil, bo mogoče Japonci izvozovati začelno zmago.

* Letalski alarm v bolnišnicah. Vrhovno poveljstvo nemškega letalstva je izdalo odredbo, ki pravi, da morajo obiskovalci v bolnišnicah in sanatorijih pri znaku za letalski alarm takoj zapustiti zavode. Odredba je bila potrebna zaradi tega, ker se je pokazalo nemogoče, da bi zaklonišča v bolnišnicah sprejela poleg bolnikov tudi obiskovalce.

* Med kopanjem je utonil. 38letni Ernest Lischmann se je hotel v bližini Proleba okopati v Muri. Sel je v vodo, kjer ga je napadel krč ter ga tako zvil, da je trenutno izginil v valovih. Njegovega trupla doslej še niso našli.

* Maurice Chevalier umorjen? Neka nepotrjena vest iz angleškega vira pravi, da je bil znani francoski filmski igralec Maurice Chevalier umorjen.

* 10.000 mark nagrade za ugrabljenega otroka. Dne 18. avgusta je bil v Chemnitzu iz veže oddatne bolnišnice blagovno ugrabljen 4 tedne star dojenček ženskega spola. Policija je za izseditve ugrabljenega otroka razpisala 10.000 mark nagrade.

* Zepni tat obsojen na 5 let ječe. Posebno sodišče na Dunaju je obsodilo 20letnega žepnega tatu Petridesa na 5 let robije. Petrides je ukradel v času zatamnjenosti listnic s 600 markami gotovine in različnimi listinami.

Iz Ljubljane

* Novi grobovi. Dne 23. avgusta je v Celju umrla ga Ernestina Kalanova, rojena Franz, vdova po računskem svetniku. K večnemu počitku so jo položili na domačem pokopališču. — Za vedno je zapustil svoje vladavine v pokouju g. Anton Ojster. Pogreb blagoga pokopnika bo v petek ob pol 18. iz hiše želosti na pokopališču v Dravljah. — Preminil je znanstvenik državni železnice v pokouju g. Franc Renčelj. Na zadnji poti ga bodo spremlili v petek ob pol 13. iz kaple sv. Frančiška na Zalah k Sv. Križu. — Pokojnim naj bo ohranjen blag spomin, njihovim svoojem pa izrekamo naše iskreno sožalje!

* Gospa Danica Rančigajeva †. V pretekli noči je zatalo srce gospe Danice Rančigajeve, soproge profesorja konservatorija Komaj 36 pomladi ji je bilo usojenih in v tem kratkem razponu življenja je užila mnogo otroške in materinske sreče. Bila je edinka pokojnega senatorja g. dr. Gustava Gregorina, ki smo ga pokopali pred dvema letoma. Lani je poročala k Sv. Križu njena srčno dobra mamica, prav na materin godovni dan pa je nebo odločilo, če gospe Danico. Ze dalje časa je iskala utehe v zavodu za novotvorbe, a žal vsa skrb zdravnikov ni več mogla rešiti dragocenega življenja zledene žene in matere. Visoko inteligentna in vestrstno izobražena je vendar naša svojo najlepšo srečo le v plemeniti skrbi za družino. S soprogom neutešno požrtvovalnost v do zadnjega skušala kar najlense uravnati pot v življenje. Zdal, ko so mlada srca najbolj potrebna njene vodilne roke, je neizprosna usoda terjala njeno veliko žrtve in jo odločilo o polnosti, sreči spokojnega sna. Vsi, ki so poznali to plemenito ženo in mater, iskreno občudovali tako zgodnje slovo in ganiem sočustvujejo. Z bridko prizadeto družino. Na zadnji poti bo poročala v soboto popoldne ob 17. uri

Sedem in dvajset obtožencev obsojenih

Kazni značajo nad 22 let robije oziroma strogega zavora in 88.000 lir v denarju

Ljubljana, 31. avg. Po petih mesecih razpravljanju je senat posebnega sodišča za javno varnost pod predsedstvom sos Valentina Bidoveca večraj razgasil sodbo v velikem procesu proti vlomilec v Ranzingerjeva skladišča, tatovom psom in kupovalcem in prodajalcem ukradenega blaga. Porotna dvorana se je napolnila s poslušalci že pred 16. ur, ko je bil napovedan prihod senata. Prišli so polnoštevilno tudi vsi branilci, nekaj obtožencev na je izostalo. Ko je vstopil senat, je predsednik najprej ugotovil navzočnost obtožencev, nato pa je razglasil sodbo, ki so jo vsi navzoči poslušali stoji.

Vsi obtoženci skupine vlomilcev v Ranzingerjeva skladišča in skupine tatov psom so bili spoznani za krive: Bradač in Udovč, da sta vlomila v skladišče in odnesla blaga v vrednosti 76.480 lir; Bradač, Smrekar in Mihalčič, da so iz odprtih skladiščnih prostorov odnesli neugotovljeno količino špirta; R. F. da je kot nočni čuvaj pomagal, ker je proti nagradi 1000 lir dopustil tatvino špirta; Bradač, Udovč in Smrekar, da so vlomili v skladišča »D« in odnesli neugotovljeno večjo količino porcelana in steklenice; Bradač, da je vlomil v kletne prostore gostinčarja Fabiana Alojzija v Tavčarjevi ulici in odnesel 30 litrov vermuta v vrednosti 4000 lir in da je v iste prostore vlomil ponovno, pa je bil pri tem začen; Martina Štembergerjeva na 7 let robije, 20.000 lir denarne kazni, oziroma 6 mesecev nadomestnega zavora in na trajno zgubo častnih pravic; njena služkinja na 6 mesecev strogega zavora in 1000 lir denarne kazni. Senat je glede nje odločil, da mora prestatiti tudi prejšnjo kazn. ki ji je bila ob amnestiji pogojno odpušena. Hči Štembergerjeve je bila obsojena na 3 mesece zavora, pogojno za dobo 3 let. Alojzij Andoljšek je bil obsojen na 1 leto strogega zavora, 5000 lir denarne kazni, oziroma 84 dni nadomestnega zavora in 1 leto izgube častnih pravic. Večina drugih obtožencev mora plačati samo izdatne denarne kazni. Tako so sodniki nalozili gostinčarjevi hčeri s Šmartinske ceste, ki je pomagala tatovom pri hranjevanju in razpečevanju blaga, denarno kazn v znesku 10.000 lir. Nekaterim so bile kazni odložene pogojno za dobo 3 let. Vse kazni skupaj znašajo 22 let in 7 mesecev robije, oziroma strogega zavora in 88.080 lir v denarju. Denarne kazni morajo obsojenci plačati v roku 2 mesecev, sicer morajo prestatiti nadomestni zapor. Sedem obtožencev je bilo oproščenih, proti enemu je bilo postopanje izločeno, proti dveh pa je bilo postopanje med razpravo ustavljeno.

Vsi zasebni udeleženci oškodovanci so bili s svojimi zahtevki zavrnjeni na pot civilne pravde.

iz kapelice sv. Andreja na Zalah. Naj bi bo sladek počitek od strani srčno ljubljenskih staršev! Svojem sporočamo odkritosrčno sožalje.

* Golouh Polde †. V boju pri St. Vidu je bil ranjen in je večraj za vedno zapustil svoje drage domobrance Golouh Polde, abs. učiteljica iz Slivnega pri Laškem. Pokojnikovo truplo je bilo prepešeno na Zale, Pogreb bo v petek ob 17. uri na pokopališču na Orlovem vrhu, kjer bo počival med mrtvimi tovariši — junaki.

* Poročila sta se g. Anton Molek, trgovec in gđc. Gabrijela Erjavec, kand. med. Čestitamo!

* Dostava tobačnih in živilskih nakaznic. Mestni prekrbovalni urad obvešča vse upravičence, da bodo živilske nakaznice zaradi nepredvidljivih prekinitev pisanja in dostave dostavljene obenem s krompirjevim nakaznicami znotraj bloka najkasneje do petka 1. septembra zvečer, zunaj bloka pa brez krompirjeve do 5. septembra zvečer. Tobakiške izkaznice bodo upravičenci dobili najkasneje do 2. septembra.

POOBL. CIV. GEOMETRA PELC IN BRESKVAR

LJUBLJANA, Gospodstva cesta št. 3 javljata, da imata od 1. septembra dalje uradne ure od 7.—9.30 in od 16.—18. ure Nova telefonska štev. 38-08

* Mestni elektrarni naslovljeno prošnjo gospodinj, naj bi zaradi kuhanja z elektriko ne bil prekinjen tok med 11. in 12.30 uro, smo te dni brali v listih, zato pa mestna elektrarna sporoča, da te prošnje na žalost ne more upoštevati zaradi neredne dobave toka, kar je bilo že pojasnjeno tudi v dnevnikih. Seveda si pa mestno županstvo z mestno elektrarno prizadeva za čim rednejšo preskrbo Ljubljane z elektriko.

* Prodaja krompirja. Poleg že objavljenih trgovcev bo prodajal krompir na nove nakaznice za krompir tudi mestni prekrbovalni urad v 3 prostorih mesarskih tržnic na Vodnikovem trgu in sicer že od današnjega petka popoldne dalje.

* Pregled in ocenitev privatnih gozdov. Ker komisija iz tehničnih razlogov ni mogla dokončati s pregledi zasebnih gozdov kakor je bilo objavljeno minulo nedeljo, bo zopet nadaljevala s pregledi in ocenitvijo preostalih gozdnih parcel na Rožniku, deloma v Češnjemcu k. o. Zg. Šiška in na Viču ter delno v Šišenskem hribu k. o. Sp. Šiška Sestane komisije bo v ponedeljek 4. septembra ob 8. uri pri gostilni Čad. Vabimo posestnike, naj se udeležijo tega komisijskega pregleda.

* Za ranjene domobrance. Neimeno-vani gospodje so darovali vsoto 30.000 lir za ranjence slovenskega domobranstva. V isti namen so darovale gimnazijalke s Trate 150 lir. Iskrena hvala! Posnemajtel!

* Za Dom slepih je daroval dijak Hugo iz Ljubljane 50 lir.

* Učite se strojepljanja! Praktično znanje, koristno vsakomur sedaj in v bodoče v zasebnem ali javnem poklicu. Novi strojepljmi tečajji pričenjajo 1., 2. in 4. septembra. Lahka desetprstna metoda. Pouk popoldne, popoldne ali zvečer po želji obiskovalcev. Učnina zmerna. Vpisovanje dnevno. Informacije, prospekti: Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Domobranska 15.

* Danes se prične vpisovanje v Šolo Glasbene Maticice in traja do vseh torka 5. t. m., v sredo 6. do določitev urnika in v četrtek 7. rečni pouk v vseh predmetih. Na šoli se poučuje: solopetje, klavir, violina, vsi orkestralni instrumenti, teoretični predmeti in mladinsko peje. Vpisovanje se vrši dnevno od 8. do 12. in od 15. do 17. ure v pisarni Glasbene Maticice, Vegova ulica 7, kjer se dobe tudi vsa pojasnila.

* Za dijakine srečljive in strokovnih šol pričenjajo 1., 2. in 4. septembra novi eno- ali dvomesečni strojepljmi tečajji. Pouk popoldne, popoldne ali zvečer po želji. Vpisovanje dnevno. Informacije, prospekti: Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Domobranska 15.

* Licejska (II. deklitska ljudska šola v Ljubljani ima visovanje v šolo za 1. 1944/45 v soboto, nedeljo in ponedeljek dne 2., 3. in 4. septembra, vsakikrat od pol 8. do

10. popoldne. Vpisovanje in pozneje pouk se vrši v zavodu Notre Dame v Marmon-tovj ulici št. 24 blizu tobačne tovarne, kjer je imela šola tudi lani že reden vsakodnevni pouk.

* Zbrano delo Janeza Gregorina »Bla-goslov gorax« je izšlo. Prednaročniki naj dvignejo knjigo v pisarni SPD, Ulica 3. maja 5/L.

* Na I. deški ljudski šoli na Ledini bo vpisovanje za šolsko leto 1944-45 v soboto, nedeljo in ponedeljek dne 2., 3. in 4. septembra, vedno od 8. do 10. ure, in sicer na šoli Ledina v pritičju, soba št. 4.

Z Gorenjskega

Smrt znanega gorenjskega rojaka. Iz Domžal je prispelo poročilo, da je zadet od srčne kapi na svojem domu nenadoma umrl splošno znani in priljubljeni posestnik, gostinčar in mesar g. Andrej Kovač. Bil je napreden gospodar, zato so ga svojčas Domžalci poklicali na odgovorno mesto župana, ki ga je z uspehom opravljal. Učakal je starost 67 let. Naj mu bo lahka domnja zemlja!

Na daljnem severu je padel velkovski rojak učitelj Hans Majdič, deseterik v nekem planinskem polku.

Tečajji za gimnastične učitelje. Pod vodstvom dr. Katarine Tschobulove se imeli nedavno ob Turnerskem jezeru na Koroskem poseben tečaj za mlade učitelje: ce gimnastične in učitelje ročnih del. Ob tej priliki je nastopila kot govornica gospa von Mitterwallnerjeva, ki je pojasnjevala udeležencem tečaja pomn totalne vojne. S pesmijo »Sveta domovina« je bil tečaj zaključen.

Iz Trsta

Cirkularni čeki so zmeraj bolj v prometu. Ker prebivalstvo razume sedanji položaj, jih je brez nadaljnjega sprejemale kot plačilno sredstvo, a je odklanjalo čke bank, ki imajo svoje sedeže v zaslednih predelih južne in srednje Italije. Sedaj je bilo objavljeno, da se smatrajo za veljavne tudi čeki takih bank. Zadoštuje je, da imajo te banke kako svojo podružnico izven zasedenega ozemlja v Italijanski socialni republiki ali pa na področju Jadranskega Primorja. Sprejemanje takih in vseh že veljavnih cirkularnih čekov je obvezno in je njih veljava enakovredna gotovini.

Državni komisar za pobijanje črne borze sporoča: Ob priliki odkritja zaloge nekega veletržnika je bilo razdeljenih ljudem, ki so bili slučajno navzoči, nekaj tisoč komadov mila. Z aretacijo inž. T. gospodarija te zaloge, se je posrečilo izsediti enega največjih verzičkov. Kot vodja neke trdnice, kar ga je dobro ščitilo, je spravljal ta človek neprenehoma na črno borzo znatne količine gospodarskih pridlov in nakopičil v svojih skladiščih velike množice najrazličnejšega blaga. Odkriti so pri njem nad 100.000 m tkanin, razen tega mnogo usnjenih izdelkov, alkohola, na stotine šivalnih in pisalnih strojev ter drugih dragocenosti. S prodajo teh predmetov po nezasišanih verzičih cenah si je pridobil inž. T. na lahek način ogromno premoženje. Inž. T.-ja, čaka za-služena kazn. Ljudje, ki so ob priliki odkritja verziške zaloge bili deležni nekaj kovov mila, so se ob tej priliki lahko prepričali, da je po Vrhovnem komisarju dr. Rainerju odredjena borba proti črni borzi zares energična in uspešna.

Iz Gorice

Razumevanje pravice. Pod tem naslovom piše »Goriški list« v št. 32 »Kmalu bo preteklo leto dni, odkar se je zrušila Savoška Italija ter so na Goriškem prevzele javno upravo nove oblasti, ki se trudijo, da bi k sodelovanju pridobile tudi Slovence. Nove oblasti vedo prav točno, da je več kot polovico prebivalstva v goriški deželi slovenske narodnosti, zlasti, da je vse kmet-sko prebivalstvo — razen furianske nižine — našega naroda in da govori izključno naš jezik. Tudi mesto Gorica samo ima toliko slovenskega življa, ki govori, ki čita in ki misli v slovenskem jeziku, da moremo o našem mestu reči vsaj, da je dvojezično. Predmetja in okoljske občine pa so tako popolnoma nastanjene s slovenskim prebivalstvom, da o slovenskem značaju okolice Gorice najbrže nihče ne dvomi, kdor misli pošteno in si upa resnici pogledati v oči. Kvečjemu za občino Ločnik bi mogli reči, da pretežno ni slovenska. O hribovitih krajih na Goriškem pa vsi vemo, da tja sploh ne sega nobena druga beseda kakor slovenska. To so razmere, s katerimi so že lani resno pričele računati nove oblasti v naši deželi in so poskušale biti pravične. Prav zato morajo imeti potrpežnje tisti, ki hočejo, da bi se v enem dnevu popravilo vse tisto, kar je bilo sistematično uničevano. Krivica se da napraviti v enem samem dnevu, z enim samim uradnim ukazom, toda poskušajte jo popraviti in videli boste, na koliko neskončno ovir boste naleteli. Ste že videli kdaj dragoceno vazo, morda ste jo držali celo v rokah? Kaj bi vas veljalo, da jo spustite na tla? Za to res ni treba nobenega truda, toda poskušajte jo znova napraviti, saj razbite itak ni mogoče več zleptiti. Slovensko kulturo in narodno pa tudi gospodarsko življenje, kakršno je bilo pred letom 1914, ko je bilo res razbito, vrženo na tla, toda v enem dnevu ga ne moremo obnoviti — vendar sedaj novi lončarji žgemo novo vazo, novemu času primerno, kakor je bila prejšnja, in Bog naj nam da dovolj časa ter potrpežljivosti, da jo izžgemo do kraja.« Trezni Goričani naj se ob teh upravičenih besedah resno zamislijo.

Pogreb cerkljanskega dekana. V ponedeljek 21. avgusta so Cerkljani spremili k zadnjemu počitku dekana mons. Ivana Kunšiča. Od ranega jutra so se zgrinjavale množice, da mu izkažejo poslednje spoštovanje. Pokojni dekan Kunšič je bil ugleden duhovnik. Po rodu je bil iz Gorj pri Bledu, kjer je bil rojen l. 1872. V mašnika je bil posvečen l. 1899. V Cerkljem je služboval 27 let in si pridobil srca ter zaupanje vseh svojih župljanov.

Himen. V Gorici so se poročili te dni solvent Henrik Galantini in gospodinja Marta Kovačič, mehanik Boris De Stefano in delevica Lucija Roviča, odvetnik dr. Alojz Ricci in uradnica Katarina Pedrini, trgovce Sokrat Venturini in gospodinja Lidija Brumat, ozračnik Salvatore Rizza in šivilja Ada Cecet, mehanik Franc Petralja in delavka Zofija Ferfolja.

Našla se je vsota denarja, ki je shranjena v blagajni občinske uprave v Gorici. Kdor more dokazati, da je lastnik tega denarja, ga lahko dvigne.

Na dveh tirih

Komunisti delujejo pri nas še vedno na dveh tirih in pod dvema naslovoma: KPS in OF. OF jim je bila in jim je še vedno samo potrebno sredstvo za revolucionarno razbijanje kratkovidnih ljudi z najrazličnejšimi slepihimi nacionalnimi in drugimi »buržujskimi« gesli, vendar pod trdnim in izključnim vodstvom zanesljivega komunističnega kadra, ki je ostal strumno povezan v KPS. OF še vedno ni nič drugega kot lažni plašč, trojanski konj, s katerim skuša KPS slepti domači in tuji svet. KPS je živila tudi po ustanovitvi OF svoje strogo ločeno doktrinaro življenje, medtem ko so se vse ostale skupine takoj po vstopu v OF morale utopiti v komunizmu. Komunistična partija je načelno zahtevala, da vsaka skupina, ki se je pridružila OF, brezpogojno opusti vsakršno samostojno delovanje, sama pa se ne le ni držala tega načela, marveč je svojo strankarsko propagando in organizacijo še bolj razvila in izgradila. S tem je KPS hotela doseči, da bi vse skupine, ki bi se pridružile OF, razen nje same, čimprej in popolnoma zgubile nadzorstvo nad svojimi člani in vsakršen vpliv nanje, tako da bi bili vsi odvisni samo od nje. Usoda vseh skupin, ki so se vjele v pajčevine OF, dokazuje, da se je KPS ta načrt v polnem obsegu posredil.

Preizkušeni komunisti tvorijo v OF posebno vodilno kasto, kateri so pridržani vsi količnej vplivni položaji. Ti dobivajo po organizacijskih in propagandnih kanalih partije posebno navodila, ki so po svoji brezkompromisnosti precej različna od idejne in taktične robe, ki se prodaja lahkoverni množici pod firmo OF. Tako ima KPS za vzgajanje teh vodilnih kadrov še sedaj posebno »partijsko šolo«, v kateri uživajo učenci pristno komunistično duševno hrano brez lažnih narodnih in osvobodilnih primesti. Nobena druga skupina na kaj silnega niti pomisliti ne sme.

Komunistična partija posveča ločeni vzgoji svojih članov posebno temeljito pozornost, da potem lahko razlikujejo taktiziranje partije pod naslovom OF od njenih resničnih, trajnih in končnih ciljev. Brez te posebne vzgoje partijev bi sicer nastala nevarnost, da bi jih pogosti vrtoglavi preokreti njih vodstva popolnoma zbegali, da bi ne znali več ločiti taktike od ciljev in načel. Vprav nepoštena igra z načeli, v katero ali komuniste domači in svetovni razvoj, jim velja, da posvečajo članom partije kar najbolj skrbno vzgojo in izdajajo zanje obširno posebno »literaturo«. Brez te vzgoje bi partiji ne razumeli ovinkov, ki jih dela njih vodstvo na poti do nesprejemljivega cilja, komunistične revolucije in diktature.

Za svetovno javnost je kominterna razpuščena, ni pa tudi za partije in partice. Zanje je bil »razpuščen« kominterna le taktična trenutna potreba. Da se za komuniste ni prav nič spremenilo, izhaja tudi iz jasnega smisla zgolj partijcem namenjenega najnovejšega komunističnega »literature«. Zna, ni komunist Boris Zihner je napisal v tem letu pod uvodnim geslom »Proletarci vseh dežel — združite se!« brošuro z naslovom »Tri razdobja v razvoju delavskega giba-

nja«. V njej beremo tudi tele besede: »Marx in Engels sta genialno predvidevala pot, po kateri mora delavski razred v svojem boju stopati do zmage. Nakazala sta delavskemu razredu njegovo bojno strategijo in taktiko, ki sta jo velika nadaljevalca Marxovih in Engelsovih zamislili, Lenin in Stalin, privedla do celotnega sistema v vedi o revolucionarnem boju proletariata. Najvišji izraz združitve delavskega gibanja z znanstveno revolucionarno ideologijo je revolucionarna Partija proletariata. Partija zmagovitega proletariata, Vsevezna komunistična partija (boljševikov) je postala vzor za vse ostale partije revolucionarnega proletariata. Temelji, na katerih je zgrajena ta najvišja tvorba revolucionarnega delavskega gibanja, so obče obvezni temelji vsake komunistične partije... Idejno-teoretična in praktična organizacijska načela Vsevezne komunistične partije (boljševikov) so zategadelj neogibno izhodišče slehernege pouka o marksizmu-leninizmu.«

Prav tako je zelo značilno, da je KPS čutila potrebo prav te dni izdati referat Dimitrova, ki ga je imel na VII. kongresu kominterne leta 1935. Referat ima naslov »O kadrih« in v njem beremo med drugim tudi tole: »Kateri osnovni kriteriji naj nas vodijo pri izbiri kadrov? Zvestoba Partiji, preizkušena v borbah... Discipliniranost in boljševiška prekaljenost tako v boju proti razrednemu sovražniku, kakor v nespravičnosti z vsemi odkloni od linije boljševizma... Za naše vodilne kadre ni dovolj, da vedo, kaj morajo delati, ampak morajo znati to tudi z boljševiško vztrajnostjo in revolucionarnim karakterjem ter voljo oživotvarjati...«

Nič manj značilno ni dejstvo, da je KPS v tem trenutku, ko s pravcato agitacijsko ofenzivo zahteva, da se vse skupine in vsi posamezniki brezpogojno podredijo vse-narodnemu gibanju OF, izdala »Organizacijske temelje marksistične partije«, v katerih s citiranjem Lenina poudarja odločilni pomen strogo centralistično organizirane partije, ki se odlikuje po tem, da ni navaden odred, marveč vodeči odred, zavedni marksistični odred delavskega razreda, ki je oborožen z znanjem o družbenem življenju, z znanjem o zakonih razrednega boja in zato sposoben voditi delavski razred, načelovati njegovemu boju...«

Te odkrite besede komunistov komintonom naj si dobro zapomnijo vsi, ki naivno ocenjujejo naše komuniste po njih slepihimi geslih, ki so namenjena le širšim vrstam lahkovernih prištevov OF. Komunisti delujejo na dveh tirih. Lažni tir se imenuje OF, resnični le KPS. To nas prepričuje, da niso komunisti odstopili niti za las od svojih prevarnatih družabnih in političnih ciljev. Oni so bili in so ostali slepi služabniki kominterne, ki jih je vzgojila in jih vzdržuje. To jasno izhaja iz gornjih dokumentarnih citatov. Pri vseh taktiziranjih naših komunistov moramo imeti stalno pred očmi, kaj so za vse komunistične partije sveta »obče obvezni temelji«. Če bomo imeli stalno pred očmi, da je po izjavi predsednika OF Josipa Vidmarja KPS njena duša in hrtenica, potem nam bo vedno jasno, da so cilji KPS tudi cilji OF.

SPORT

„Zvezdniki“ v sportu

Po švedskih listih posnemamo naslednje dobre misli o tako imenovanih »zvezdniki« v sportu, ki smo jih v prejšnjih časih tu ali tam srečavali tudi med nami (ali pa so vsaj bili na najboljši poti, da bodo slej ali prej uvrščeni v to nebodijetrebno vrsto mladih ljudi, ki nastopajo na sportnih igriščih):

»Glavno, kar sport zahteva od svojih prištevov, je odpoved. Sportnik se mora odreči marsikateremu udobju ali razvedrilu, v katerem smatrajo ostali, da jim je v vsakdanjem življenju nepogrešljivo. Sportnik mora z vztrajnimi in smotnimi pripravami spremeniti vse svoje telo v krepko orodje, čigar vsaka mišica in vsak živec stremi za edinim ciljem — zmago. Nihče se ne rodi kot zvezdnik, pa naj ga pozneje spoznamo kot Gundarja Haegga ali Arne Anderssona ali kogar koli, ki ga dandanes s takim spoštovanjem imenujemo, kadar govorimo o sportu in njegovih najvidnejših predstavnikih. Brez žilavega in požrtvovalnega dela tudi pot po sportnih boriliščih ne privede nekamor.

Pravi sportnik si mora zmerom znova klicati v spomin staro in preizkušeno modrost: ne verjemi, če ti tič udobja sepe, da je končni cilj v sportu predaleč in previsoko za tvoje sposobnosti. Trening zahteva podrobno proučevanje mnogih telesnih in duševnih reakcij na napore in to je prava veda o sodelovanju telesa in duha pri posamezniku, ki se mora stalno izpopolnjevati v tej smeri in premagovati velike težave. Celu pri duševno visoko razvitem sportniku traja lahko leta in leta, preden najde take metode za trening, ki mu razmeroma najhitreje in zanesljivo pomagajo do dobrih izidov. Pri tem običajno vsak prodre na pravo pot za obvladovanje samega sebe, kar je tudi eden bistvenih pogojev za uspevanje v sportu. Vedeti mora, da velja prav toliko, če zna v tekmi zmagati ali častno prenesti poraz. Zavedati se mora, da je v slednjem primeru pametno samo to, da še bolj stisne zobe in se še z večjo vztrajnostjo pripravlja za naslednjo preskušnjo.«

Še svetovni rekord

Holandske tekačice so dosegle v stafeti 4×200 m čas 1.41

Skoraj isti dan, ko je Heino postavil svoj bajni čas na 10 km, so se dobro odrezale tudi atletinje na Holandskem. Tekačice L. Sluyter, Fanny Blankers, N. Timmer in B. Koudijs se postavile v Hilversumu v štafetu tekmu na 4×200 m nov svetovni rekord, ki se glasi: 1.41 minute. Dosedanji rekord je znašal 1.45.3 minute; postavila ga je nemška štafeta v letu 1938. Se leta 1940. je SC Charlottenburg popravil rekord na 1.44.6 minut. Poprečni čas holandskih tekačic znaša za 200 m 25.1 sekunde. Dne 10. septembra bo ista štafeta v Rotterdamu poizkusila še izboljšati ta rekord.

V Kodanju je bilo zadnji čas izboljšanih nekaj danskih atletskih rekordov. Najprej dame, ki so dosegle dva rekorda. Tommy Petersen je prišla v metu kopja na daljino 38.97 m in Gurli Petersen v metu diska na

35.43 m. V stafeti moških na 1000 m je doseglo moštvo Kodanja, s časom 1:58.9 minute nov rekord. V stafeti je Niele-Holst Sörensen v teknu na 200 m zabeležil izvrsten čas 22.3 sekunde, ki je letošnji najboljši čas na Danskem.

Beleznica

KOLEDAR:

Petek, 1. septembra: Egidij, Verena.

DANASNJE PRIREDITVE:

Kino Mafica: Nedolžna grešnica.

Kino Sloga: Lahko dedke.

Kino Union: Bismarck.

Kino Moste: Se enkrat študent.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Dr. Piccoli, Dunajska cesta št. 6;

Hočevar, Celovška cesta 62; Garius, Moste, Zaloška cesta 47.

ZATEMNITEV

Je strogo obvezna od 21. do 5. ure.

Oddajniška skupina Jadransko Primorje

RADIO LJUBLJANA

PETEK, 1. SEPTEMBRA

7.00—7.10: Poročila v nemščini. 7.10 do 9.00: Jutranijo pozdrav. Vmes od 7.30 do 7.40: Poročila v nemščini. 9.00—9.10: Poročila v nemščini. 12.00—12.30: Opoldanski koncert. 12.30—12.45: Poročila v nemščini in slovenščini. Napoved sporeda. 12.45 do 14.00: Mali orkester vodi A. Dermelj. 14.00 do 14.15: Poročila v nemščini. 14.15 do 15.00: Prenos osrednjega nemškega sporeda: Glasbeno kratkočasje. 17.00—17.15: Poročila v nemščini in slovenščini. 17.15 do 18.15: Hudomušnosti. 18.15—18.45: Kmečki trio. 18.45—19.00: Iz našega lep-slovja — Josip Wester čita iz svojih del. 19.00—19.30: Koncerti Komornege zbor. 19.30—19.45: Poročila v slovenščini. 19.45 do 20.00: Prenos branja članka ministra dr. Göbbelsa iz tednika »Das Reich«. 20.00 do 20.15: Poročila v nemščini. 20.15

